

Sosyal Medyada Öğretmenlik Uygulaması Danışmanlık Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Şenay OZAN¹, Hatice Ferhan ODABAŞI²

Geliş Tarihi: 10.12.2015

Kabul Ediliş Tarihi: 18.04.2016

ÖZ

Bu çalışmada Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında yapılan danışmanlık sürecinde sosyal ağ kullanımının katkısı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma olgubilim desenine uygun olarak desenlenmiştir. Altı öğretmen adayı bu çalışmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Süreç tamamlandığında ise her bir öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış ve katılımcıların görüşleri içerik analizi yöntemi ile belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğretmenlik uygulaması danışmanlık sürecinde Facebook kullanımının öğretmen adaylarına öğretim elemanı ve arkadaşlarıyla birlikte etkileşim olanağı sunduğu görülmüştür. Facebook ortamında ise öğrenciler ders planlarını ve deneyimlerini paylaştıklarında bir sonraki uygulamaya geçmeden gerekli dönütlerini alabilmektedir. Aynı zamanda öğretmen adayları bütün biçimlerdeki materyallerini kolay bir şekilde paylaşabilmektedir. Bununla birlikte öğretmen adayları akademik yazım dilinde bir rapor hazırlamanın kendilerine zor geldiğini ve sosyal ortamlarda ise kendilerini daha rahat ifade ettikleri belirtmişlerdir. Bu durumda sosyal medya üzerinden yürütülen öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimine olumlu katkısı olduğu görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, facebook, sosyal ağ

The Opinions of Students About The Use Of Social Media In The Guidance Process Implemented Within School Practicum Course

ABSTRACT

This study aimed to determine the contribution of the social network use in the guidance process implemented within the context of School Practicum course. In this context, the present study was designed with phenomenology approach. The participants of this study were six teacher candidates. After the process, semi-structure interviews were carried out with each teacher candidates and the obtained data was analyzed with content analysis. As a result of analysis, it is indicated that, the Facebook use in school practicum consultation process provided teacher candidates interaction opportunity with friends and instructors. At the same time, teacher candidates can share their materials in any format. In addition to this, teacher candidates stated that it is difficult to prepare report in academic language and self-expression is easier in social media. . In this case, it is seen that school practicum

¹ Araş. Gör., Anadolu Üniversitesi, e-posta: senay.ozan@gmail.com

² Prof.Dr., Anadolu Üniversitesi, e-posta: fodabasi@anadolu.edu.tr

lesson handled in Facebook affects teacher candidate's professional development positively.

Keywords: school practicum, facebook, social network

GİRİŞ

Öğretmenlik Uygulaması, öğretmen adaylarına, öğretmeni olacağı alanda ve öğretim düzeyinde, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretmesini sağlayan; uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir derstir (MEB, 1998). Öğretmen eğitiminde önemli bir yeri olan öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarına öğrendiklerini uygulama; öğretmenlik mesleği için gerekli olan yeterlikleri kazanma ve geliştirme; akranlarıyla ve okuldaki diğer öğretmenlerle etkileşimde bulunarak deneyimlerini paylaşma ve mesleki etik değerleri kazanma gibi olanaklar sunmaktadır (Koç ve Yıldız, 2012). Eğitim fakülteleri tarafından yürütülen bu süreçte, öğretmen adayına eğitim fakültesinde bulunan uygulama öğretim elemanı rehberlik etmekte ve dönütleri ile öğretmen adayının mesleki gelişimini sağlamaktadır. Bu durumda öğretmen adaylarının bu uygulama sürecinde uygulama öğretim elemanı ile kurduğu iletişim ve etkileşim önemli hale gelmektedir. Öğretmenlik uygulamasında yürütülen özel danışmanlık hizmetleri ile her öğretmen adayının düşünceleri, onların uygulamalarda öncelikle kendilerinden kaynaklanan eksiklikleri göstermesi açısından önemlidir (Yiğit ve Alev, 2007). Bu süreçte olan öğretmen adaylarına etkili danışmanlık hizmetlerinin verilmesi gerekmektedir. Ancak alanyazına bakıldığında öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına yeterli desteği ve rehberliği veremediği karşımıza çıkmaktadır. Yiğit (2013) öğretmenlik uygulaması derslerindeki en önemli sorunlardan biri, öğretmen adaylarının gelişimlerine yönelik sağlıklı dönüt verilememesi olarak belirtmiştir. Paker (2008)'in yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının uygulama öğretim elemanından dersi planlama aşamasında yeterli yardım ve ayrıntılı dönüt alamamış olduğu, alınan dönütlerin ise çoğunlukla "iyi, fena değil, bir dahaki sefere daha iyi olur" gibi adayın mesleki gelişimine pek katkısı olmayan dönütler olduğu görülmektedir. Öğretmen adayların danışmanlarından en çok, öğretmenlik uygulaması dersinin amacı, işleyişi ve kendilerinden beklenen davranışlar hakkında kendilerini bilgilendirmelerini bekledikleri, ancak bu beklentileri alt düzeyde karşılandığı belirtilmektedir (Çelikkaya, 2011; Yeşil ve Çalışkan, 2006).

Öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşanan bir başka sorun ise öğretmen adaylarının uygulamaya gittikleri arkadaşlarıyla iletişim kuramaması ve materyal eksikliğidir (Alisinanoğlu ve Kesicioğlu, 2009). Bu sorunların üstesinden gelenebilmesi için öğrencilere iletişimlerini ve paylaşımlarını kolaylaştıran sosyal ağların işe koşulması gerektiği düşünülmektedir. Kilis, Rapp ve Gülbahar (2014), Türkiye ve Almanya'dan eğitimcilerle yürüttükleri araştırmasında, kullanılan araçlar bakımından iki ülke arasında farklılıklara ulaşılsa da eğitimcilerin sosyal medyayı eğitim sürecinde ders materyali paylaşımı, öğrencilerle iletişim artırma ve tartışma ortamı oluşturmak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Ajjan ve Harsthone (2008) araştırmasına göre ise eğitimciler

tarafından Web 2.0 araçları içerisinde öğrenci-öğrenci etkileşimine en fazla yarar sağlayanın sosyal paylaşım siteleri olduğu konusunda görüş bildirdikleri sonucuna ulaşmıştır.

Sosyal medyanın bünyesinde barındırdığı özellikleri sayesinde bireyler birbirleri ile anında haberleşebilmekte, istedikleri içeriği paylaşabilmekte, ilgilendikleri içeriğe ve ortak ilgi alanlarına sahip kişilere çok hızlı bir şekilde ulaşabilmektedir. Sosyal ağları incelediğimizde çok fazla olduğu görülmektedir. Ancak bunların arasında Facebook diğerlerine oranla fazla kullanıcı sayısına ve bazı üstünlüklere sahip olmasından dolayı ön plana çıkmaktadır. Facebook, kullanıcıların farklı izin seviyelerinde birbiriyle iletişim kurmasını, gruplara katılmasını ve diğer kullanıcılar ile kaynak paylaşımını sağlayan çevrimiçi sosyal ağ yazılımıdır (Gonzales ve Vodicka, 2010). Facebook her ne kadar öğrenciler tarafından daha çok kişisel ve sosyal etkinlikler amacıyla kullanılsa da bu uygulamanın geri bildirim alma ve sosyal öğrenme bağlamına olan uygunluğu açısından eğitim teknolojisi niteliği barındırdığı söylenebilir (Öztürk ve Talas, 2015). Acar ve Yenmiş (2014) öğrenciler arası iletişimin ve kaynak paylaşımının önemli olduğu derslerde Facebook sosyal ağından yararlanılmasını önermiştir. Facebook web tabanlı iletişim formunda öğrenci-öğrenci etkileşimini sağlarken öğreticilere öğrencileriyle ödevler, etkinlikler ve kaynakların paylaşımı gibi konularda iletişim olanağı sağlamaktadır (Ekici ve Kıyıcı, 2012). Mazman (2009) tarafından yapılan araştırmada Facebook'un eğitsel kullanımının; iletişim için kullanım, işbirliği için kullanım ve kaynak/materyal paylaşımı için kullanım olmak üzere 3 boyuttan oluştuğu ortaya çıkmıştır. Çoklar (2012) ise Facebook üzerinden yapılan eğitimi "Facelearning" olarak tanımlamış ve bilgi paylaşımı, zaman kazanma, bilgiye ulaşmada kolaylık, eğlenerek öğrenme ve motivasyon boyutlarında üstünlük sağladığını belirtmiştir.

Alanyazına bakıldığında günümüzde öğrenme ortamlarında sosyal medya kullanımının gerekli ve verimli bulunduğu görülmektedir (Ekici ve Kıyıcı, 2012; Sarsar, Başbay ve Başbay, 2015). Facebook'un öğrenme ortamı olarak kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerine dayalı araştırmalar, öğrencilerin Facebook'a yönelik olumlu tutum içinde olduklarını (Acar ve Yenmiş, 2014; Sarsar ve Harmon, 2011; Toğay, Akdur, Yetişken ve Bilici, 2013) ve her dersin kendine ait bir sosyal ağ grubu olması gerektiğine ilişkin görüş bildirdiklerini göstermektedir (Öztürk ve Akgün, 2012). Öğrenciler sosyal medyanın eğitim süreçlerinde kullanımının geleneksel yöntemlere göre daha iyi, daha çekici olduğunu kabul etmektedirler (Toğay, Akdur, Yetişken ve Bilici, 2013).

Facebook öğrencilerin veya öğretmenlerin öğrendiklerini ve öğretim deneyimlerini yansıtmalarına olanak sağlayan bir ortam olarak da düşünülmektedir (Yiğit, 2013). Öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin ilk deneyimlerini yaşadıkları ve deneyimlerini paylaştıkları öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında kullanımının etkili olacağı düşünülmektedir. Albion (2007), özellikle öğretmen adaylarına bu uygulamaların eğitim ortamında etkili kullanma fırsatı verilmesinin, onların yetiştirilmesinde ayrı önem taşıdığını ifade

etmektedir. Alanyazında bu konudaki çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Bu amaç doğrultusunda Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında yapılan danışmanlık sürecinde sosyal ağ kullanımının katkısı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında yapılan danışmanlık sürecinde sosyal medya kullanımının getirdiği kolaylıklar nelerdir?
- Öğretmenlik Uygulaması dersi kapsamında yapılan danışmanlık sürecinde sosyal medya kullanımının getirdiği zorluklar nelerdir?
- Gelecekteki öğretmenlik uygulamalarında sosyal medya kullanımına ilişkin öneriler nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışma nitel araştırma desenlerinden olgubilim yaklaşımına uygun olarak desenlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2006) olgubilim desenini; farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar olarak tanımlamıştır. Creswell (2007) ise olgubilim araştırmasını bir olguyu deneyimleyen tüm katılımcıların ortak özelliklerinin tanımlanmasına odaklandığı ve temel amacının olguya ilgili bireysel deneyimleri evrensel nitelikte bir açıklamaya indirgemek olduğunu belirtmiştir. Nitekim bu çalışmada da öğretmenlik uygulaması dersinde danışmanlık sürecini sosyal ağ üzerinden alan öğrencilerin deneyimlerinden yararlanılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın katılımcıları Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde, 2014-2015 öğretim yılında öğretmenlik uygulaması dersini alan altı öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcılar belirlenirken ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme; önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu çalışmanın katılımcıları öğretmenlik uygulaması dersini alan, etkileşimli telefona ve mobil internet bağlantısı sahip, bir Facebook hesabını aktif olarak kullanan öğretmen adaylarından oluşmaktadır.

Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında altı öğretmen adayı ile birlikte danışmanlık hizmetleri sosyal medya üzerinden yürütülmüştür. Sosyal medya araçlarından Facebook bu süreçte kullanılmak üzere seçilmiştir. Alanyazın incelendiğinde en çok kullanılan sosyal paylaşım sitesi %94,5 (f=623) oranıyla Facebook'tur (Öztürk ve Akgün, 2012; Toğay, Akdur, Yetişken ve Bilici, 2013). Aynı zamanda Facebook ülkemizde eğitim amacıyla da en çok kullanılan sosyal ağdır (Kilis, Rapp ve Gülbahar, 2014). Facebook ortamının seçilmesinde öğrencilerin tarafından ve eğitim amaçlı en çok kullanılan ortam olması etkili olmuştur. Sosyal medya üzerinden danışmanlık hizmetleri yürütülmeye başlamadan önce ilk hafta yüz yüze bir buluşma gerçekleştirilmiş ve öğretmen adayları sosyal medya üzerinden yürütülecek süreç hakkında bilgilendirilmiştir. Daha sonra Facebook üzerinde bir grup oluşturulmuştur. Öğretmenlik uygulaması sürecinde bu grupta öğrenciler haftalık olarak yürüttükleri dersler

için hazırlamış oldukları materyallerini, uygulama öğretim planlarını ve uygulama sonrası deneyimlerini paylaşmışlardır. Danışmanlık sürecini yürüten öğretim elemanı tarafından ise ilgili haftanın etkinlik konusu ile ilgili sorular sorularak öğrencilerin daha detaylı yansıtımlar yapması sağlanmıştır. Paylaşımlar üzerine ise grup olarak tartışmalar yürütülmüştür.

Katılımcıların öğretmenlik uygulaması dersindeki danışmanlık sürecinde sosyal medya kullanımına ilişkin görüşleri ise süreç tamamlandıktan sonra her bir öğretmen adayı ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Görüşme soruları hazırlanırken bir alan uzmanından görüş alınmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş ve NVIVO programından yararlanılmıştır. Analiz sonucunda kodlar ve temalar oluşturulmuştur. Temalar bulgular bölümünde detaylı bir şekilde görülebilmektedir. Aynı zamanda bulgular bölümünde katılımcıların dikkat çeken ifadelerine de yer verilmiştir.

Araştırmacılar süreç içerisinde katılımcı olarak bulunmuşlardır. Sürecin yürütülmesinde doğrudan rol almışlardır. Araştırmacının hem sürecin yürütülmesinde hem de veri toplama aşamasında bulunmasının veriler üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir. Ancak bu etkinin her katılımcı üzerinde aynı düzeyde olduğu araştırmanın varsayımları arasındadır. Araştırma bir ders kapsamında yürütülmesinden dolayı araştırmacının veri toplama görevinin yanında not verme sorumluluğu da bulunmaktadır. Bu durumun öğrencilerin görüşlerini etkileyebileceği varsayılarak görüşmeler not verme işleminden sonra yapılmıştır.

BULGULAR

Yapılan içerik analizi sonucunda öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında danışmanlık sürecinde sosyal medya kullanımına ilişkin görüşleri incelenmiş ve temalar oluşturulmuştur. Bu temalara ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir ve bulgular verilirken katılımcıların gerçek isimleri kullanılmamıştır.

Sosyal Medya Kullanımının Getirdiği Kolaylıklar

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında danışmanlık sürecinde sosyal medya kullanımının getirdiği kolaylıklara ilişkin görüşleri 6 tema altına toplanmıştır. Bunlar etkileşim, yazım dili, erişim kolaylığı, materyal paylaşımı, zaman kazancı, öz değerlendirme.

Etkileşim teması altında öğretmen adaylarının hepsi uygulama öğretim elemanından dönüt alabildiklerine ve öğretim elemanı ile sürekli bağlantıda kalabildiklerine, bu durumun aradaki etkileşimi artırdığına ilişkin görüş belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından B ve E'nin etkileşime ilişkin görüşü aşağıdaki gibidir.

“Biz rapor hazırlıyoruz sizden dönüş alana kadar; siz hepsini okuyup bize geri dönene kadar 1 hafta geçiyor. Biz orada yazdığımız gönderinin altına siz 10 dk sonra ‘şurda şöyle birşey demiştin ama ne demek istedin?’. Ya da ‘şurda sence şöyle olması gerekmezmi?’ diye geri dönebiliyorsunuz. Buda bence bizim öğrenmemizi daha kalıcı hale getiriyor.” (B)

“Öncelikle sizin bize dönüt vermenizde güzel birşey işte ordan mesela yazıyorsunuz ya nasıl burda neler sordunuz diye mesela rapor yazarken de böyle bir şeyimiz olmuyor dönüt alışverişimiz olmuyor. O yüzden mesela hem bizim kendimizi değerlendirmemiz açısından hemde sizin bize aklınıza takılan yerleri sormanız açısından da iyi oluyor yani.” (E)

Bütün öğretmen adayları sosyal medya üzerinden sadece uygulama öğretim elemanı ile değil aynı zamanda diğer arkadaşları ile de etkileşimlerinin arttığına ilişkin görüş bildirmişlerdir. Bu görüşlere ilişkin örnekler aşağıdaki şekildedir.

“...Çünkü şöyle bir şey de var biz oraya dersi şu şekilde işleyeceğiz , şunları anlatacağız dediğimiz zaman ; sonuçta sosyal bir platform arkadaşlarımız da görecektir. Bir yanlım olduğu zaman onlar düzeltsinler , bende düzeltmeye çalışırım. Hem bu şekilde karşılıklı diyalog oluşturmuş oluruz, hem de birbirimize yardımcı olmuş oluruz. Eksiklerimizi tamamlamış oluruz diye düşündüm. Zaten grubumuzda paylaştığımız zaman diğer arkadaşlarımız da görüyor ki bana da dönenler oldu. Mesela bir arkadaşım yazdı derste anlattığım bir video için.” (C)

Yazım dili teması altında öğretmen adaylarından beşinin Facebook ortamında deneyimlerini daha rahat yazabildikleri, kendilerini daha iyi ifade edebildiklerini görülmektedir. Akademik yazım dilinin bu ortamlarda kullanılmamasının, öğretmen adaylarına büyük bir kolaylık getirdiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının bu boyuta ilişkin görüşleri ise aşağıdaki gibidir.

“Facebook'ta yazarken sanki sohbet ediyormuşuz gibi yazdık ama bundan dolayı daha kolay geldi. Yine bir nevi rapor ama daha kolay geldi. (A)

“Ya şöyle rapor biraz resmi yazılması gerekiyor , işte akademik yazılması gerekiyor . Hani bunun o akademik dil içerisinde de şeyi anlatamıyor , öğretmenlik uygulamasında yaşadığımız herşeyi bence tam olarak anlatamıyoruz. Sosyal medyada biraz daha samimi bir dil oluştuğu için”(B)

“Ne kadar da çok kendimizi yansıtsak da konuşma şeklimiz değişiyor , standartlarımız değişiyor. Bire bir olarak daha farklı

konuşabiliriz veya toplum içinde daha farklı konuşuyoruz. Sosyal medyada konuşurken , biraz daha rahat konuşabiliyorsun. Duygularını , dileklerini daha rahat dile getirebiliyorsun.” (C)

Sadece bir öğretmen adayı rapor yazımı ile sosyal medya ortamlarında yazımın kendisi için fark etmediğini belirtmiştir. Bu öğretmen adayı aynı zamanda bir kurumda çalışmaktadır. Kendisinin rapor yazım sürecine işinden dolayı alışıktığını bu sebeple akademik yazım dilinde zorlanmadığını sosyal medyanın bu konuda kendisine bir kolaylık getirdiğini belirtmiştir.

Erişim kolaylığı teması altında öğretmen adayları Facebook ortamına erişimlerinin kolay olduğunu cep telefonunda istedikleri zaman erişebildiklerini ve okul deneyimlerine ilişkin paylaşımlarda daha kolay bulunabildiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının bu görüşleri aşağıdaki şekildedir.

“Facebook’u daha aktif kullandığımız için, orda yaptığımız her şey daha kolay hale geldi.” (A)

“...cep telefonundan, bilgisayardan sürekli olarak bağlı olduğumuz için de mesela yolda yürürken birisi soru sorduğunda hemen telefonu çıkartıp cevap verebiliyoruz.” (B)

“Şimdi de soru işaretleri olduğu zaman, sosyal medya üzerinden sonuçta ulaşabiliyoruz. Erişim kolaylığı oluyor” (C)

Materyal paylaşımı teması altında öğretmen adaylarının rapor üzerinde materyallerini iletemediklerine, sosyal medya üzerinden bütün formatlardaki materyallerini rahatlıkla paylaşabildiklerine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Bu görüşler aşağıdaki gibidir.

“Mesela bir video dosyası ya da web sitesi ise ya da bir içerik ise bunu size iletmemiz çok zor oluyor. İşte Word dokümanları şeklinde teslim ettiğimiz için özellikle. Orada her şeyi yazamıyoruz. En basitinden alakalı bir Twit var ise onun linkini hemen oraya kodluyoruz”. (B)

“herkes birbiriyle paylaşıyor hazırladıklarımızı oradan da birşeyler öğreniyorsunuz.” (D)

“Bir video var ise bir haber var ise onu orada paylaşıp ' biz bunu da kullanabiliriz ' gibisinden tartışma imkanımız da oluyor.” (B).

Zaman kazancı teması altındaki görüşler incelendiğinde sosyal medya kullanımının öğretmen adaylarına zaman kazandırdığı ve deneyimlerini yansıtmaya ilişkin süreçleri kısalttığı görülmektedir. Öğretmen adaylarının görüşleri aşağıdaki şekildedir.

“Uzun uzun hazırlık gerekmiyor” (D)

“...hem zaman olarak kazanç oluyor” (C)

“Bir de raporla ilgili şöyle , bizim için zaman alıyor. Biz gün içinde çok fazla derse giriyoruz. Biz dersin içinde şey yapma şansımız oluyor.” Not tutalım bak derste şu oldu falan şu programları yazalım " deme şansımız oluyor. Unutulup gidiyor genelde. Rapor yazarken düşünüyorsunuz. İlginç olaylar varsa bile unutuluyor.” (B)

Yukarıdaki kolaylıkların yanında aynı zamanda iki öğretmen adayı Facebook kullanımının kendileri için **öz değerlendirme** yapmalarını sağladığını belirtmişlerdir. Bu boyuta ilişkin görüşler aşağıdaki şekildedir.

“Ayrıca sosyal medya kullanırken diğer arkadaşların neler yaptığını gördüğümüz için hani kestirebiliyoruz. Bu arkadaşlar şunu yapmış benden daha iyi yapmış ben biraz eksik kalmışım kendimi biraz daha tamamlamam gerekiyor diyebiliyoruz.” (B)

“O videoları gördüğüm zaman ben benim videomun daha yetersiz olduğunu düşündüm. Veya daha aktif bir video olabilirdi ya da daha etkili diyelim. Öyle olunca ben birkaç kişinin paylaştığı videolara baktım , bende olan eksiklikleri far kettim” (C)

“Şimdi orada yazılanları tüm arkadaşlar okuyor. Hani bu bir zorluk değil aslında ama tabi yazılan değil veya yapılan iş biraz daha iyi olmak zorunda aslında öğrenciden kaynaklanan bir zorluk var talepte doğal olarak artıyor ama , öğrenci olarak düşünürseniz raporu yazarım geçerim diyordunuz. Sosyal medyada olmuyor. Sosyal medyada çünkü diğer arkadaşlar güzel birşey yazdığında ya da güzel birşey yaptığında sizinde öyle birşey yapmanız gerekiyor ya da öyle birşey yapmanız gerekiyor. Bu da bence grup dinamiğini artırıyor.” (B)

Sosyal Medya Kullanımının Getirdiği Zorluklar

Yapılan analizler sonucunda öğretmenlik uygulamasında danışmanlık sürecinin sosyal medya üzerinden yürütülmesinin getirdiği zorluklara ilişkin herhangi bir bulgu elde edilememiştir. Yapılan görüşmelerde tüm öğretmen adayları bu süreçte sosyal medya kullanımında herhangi bir zorluk yaşamadıklarını net bir şekilde belirtmişlerdir.

Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Öneriler

Yapılan analizler sonucunda öğretmen adaylarının gelecekteki öğretmenlik uygulamalarında sosyal medya kullanımına ilişkin önerileri mikro öğretim ve uygulama öğretmeni olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. **Mikro Öğretim**

teması altında öğrenciler öğretmenlik uygulamasında anlattıkları dersleri videoya çekip Facebook ortamında paylaşma ve tartışma önerisi getirmişlerdir. Bu duruma ilişkin D'nin görüşü şu şekildedir:

“Keşke izin alınabilse herkes dersi videoya çekebilse orda yayınlansa herkes bir birinin eksiklerini hatalarını görse tartışsa çok daha güzel olur. Onların iznini almak zor ama en faydalı olabilecek şeylerden biri gibime geliyor. Özel öğretim yöntemleri dersinde hoca bize ders anlattırıyor sınıfta belli bi kesim değerlendirebiliyor ama ordaki derste öğrencilere anlattığımız yapıyla psikolojik durumuyla alakalı onları değerlendirmek lazım aslında.” (D)

Uygulama öğretmenine ilişkin getirilen öneri ise Facebook ortamında yapılan raporlama ve materyal paylaşım süreçlerine uygulama öğretmenin de dahil edilmesidir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma bulguları incelendiğinde öğretmenlik uygulaması danışmanlık sürecinde Facebook kullanımının öğretmen adaylarına, öğretim elemanı ve arkadaşlarıyla birlikte etkileşim olanağı ve bu ortamda bütün biçimlerdeki materyallerini kolay bir şekilde paylaşabilme imkanı sunduğu görülmüştür. Bu sonuç alanyazında da desteklenmektedir. Murphy ve Simonds (2007) Facebook'un bir iletişim aracı olarak öğrenen ve öğretmen arasındaki ilişkiyi güçlendirdiğini belirtmiştir. Öztürk ve Akgün (2012) sosyal paylaşım sitelerinin eğitsel bağlamda kullanılması; aynı dersi alan öğrenciler arasında iletişim kurulmasına katkı sağladığını belirtmiştir. İşman ve Albayrak (2014) ise dersi veren öğretim elemanı için Facebook grubunun, ulaşılması gereken öğrencilere en fazla iki gün içerisinde ulaşılması, yapılan duyuruların hemen görülmesi ve yayılması, öğrencilerin bir sonraki dersten önce yapılan duyuru ile ilgili sorunlarını paylaşması ve bu sorunların hemen çözülmesi ile büyük kolaylıklar sağladığını belirtmiştir. Sarsar, Başbay ve Başbay (2015)'in araştırmasında ise özellikle iletişimi kolaylaştırmasına ve materyal paylaşımı sağlamasına vurgu yapılmış ve katılımcılar tarafından olumlu görüşler bildirilmiştir.

Öğretim etkinliklerinde dönüt öğrenmenin gerçekleştirilmesi için çok önemlidir. Yiğit (2013) uygulama öğretim elemanlarından gelecek dönütlerin ise süreçte önemli yeri olduğunu ve öğretmenlik uygulaması sürecinde etkili dönüt alamamak öğretmen adaylarının en önemli sorunlarından biri olduğunu belirtmiştir. Okul Deneyimi kapsamında daha önce yapılan raporlaştırma süreçlerinde öğrencilere zamanında ve gerektiğinde dönüt verilemediği görülmektedir. Öğrenciler sadece ilgili haftanın raporunu öğretim elemanına teslim etmektedir. Dönütler ise öğrenciye daha sonra verilmekte hatta bazen verilmemektedir. Dolayısıyla amacına ulaşmamaktadır. Facebook ortamında ise öğrenciler ders planlarını ve deneyimlerini paylaştıklarında bir sonraki

uygulamaya geçmeden gerekli dönüt verilmiştir. Facebook aracılığıyla öğrencinin paylaşımları üzerine grup olarak tartışmalar yürütülebilmektedir. Bu durumda deneyimlerin derinlemesine anlatılması ve öğretmen adayların öz-değerlendirme yapmaları sağlamıştır. Süreç sonunda ise her geçen hafta raporlarının ve paylaşımlarının niteliğinin arttığı görülmüştür. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak sosyal medya üzerinden yürütülen okul deneyimi dersinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimine olumlu katkısı olduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, öğretmen adayları akademik yazım dilinde bir rapor hazırlamanın kendilerine zor geldiğini ve sosyal ortamlarda bu sıkıntıyı çekmediklerini dile getirmişlerdir. Bu ortamlarda kendilerini daha rahat ifade edebildiklerini konusunda görüş bildirmişlerdir. Öztürk ve Akgün (2012) yaptıkları çalışmada benzer bulgulara ulaşmış ve öğrencilerin büyük çoğunluğu sosyal ağlarda kendilerini daha rahat ifade ettiklerini belirtmişlerdir. Acar ve Yenmiş (2014) ise çalışmasında kendini ifade edemeyen öğrenciler için Facebook'un alternatif bir ortam olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada da Facebook ortamı öğretmen adaylarına okul deneyimlerini sohbet eder gibi paylaşımlarına ve daha iyi ifade etmelerine olanak sağlamıştır. Öğretmen adaylarının akademik rapor yazımına alışkın olmadıkları ve bu öğrencilerle alışkın oldukları ortamlarda öğretim yapılmasının daha etkili olduğu görülmüştür.

Araştırmada okul deneyimi dersi kapsamında Facebook kullanımına ilişkin öğretmen adayları tarafından eksikliklerin giderilmesi ve daha etkili hale getirilmesi konusunda öneriler getirilmiştir, fakat herhangi bir olumsuz görüş bildirilmemiştir. Öğretmen adaylarının sosyal ağları okul deneyimi dersi ve diğer derslerde kullanma konusunda istekli ve hazır oldukları görülmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmaların eğitimle sosyal medya araçlarını bütünleştirmeye yönelik iyi örnekleri yaygınlaştırmaya odaklanması gerektiği düşünülmektedir. Okul deneyimi gibi etkileşimin danışmanlık sürecini kapsayan derslerde sosyal ağların kullanılması ve bu süreçte karşılaşılan aksaklıkların giderilmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Acar, S. ve Yenmiş, A. (2014). Eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: facebook örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges* 4(3).
- Ajjan, H. ve Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *Internet and Higher Education*, 11, 71–80.
- Albion, P. (2008). Web 2.0 in Teacher Education: Two Imperatives for Action. *Computers in The Schools*, 25(3-4), 181-198.
- Alisinanoğlu, F. ve Kesicioğlu, O. S. (2009). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlarla ilgili görüşleri. *Uluslararası 5. Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi* içinde (s.665-668). Edirne: Trakya Üniversitesi.
- Cresswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches* (2. Baskı). Thousand Oaks, California: Sage Publishing.
- Çelikkaya, T. (2011). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinden beklentileri ve bu beklentilerin karşılama düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 1(2), 155-172.
- Çoklar, A.N. (2012). Evaluations of students on facebook as an educational environment. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 3(2), 42-53.
- Ekici, M. ve Kıyıcı, M. (2012). Sosyal ağların eğitim bağlamında kullanımı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 5(2), 156-167.
- Gonzales, L., ve Vodicka, D. (2010). Top ten internet resources for educators. *Leadership*. 39 (3), 8-37.
<http://www.acsa.org/FunctionalMenuCategories/Media/LeadershipMagazine/2010-Archives/JanuaryFebruary-2010/top-10.aspx> adresinden 28 eylül 2015 tarihinde elde edilmiştir.
- İşman, A. ve Albayrak, E. (2014). Sosyal Ağlardan Facebook'un Eğitime Yönelik Etkililiği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 129-138.
- Kilis, S., Rapp, C. ve Gülbahar, Y. (2014). Eğitimde sosyal medya kullanımına yönelik yükseköğretim düzeyindeki eğitimcilerin algısı: Türkiye-Almanya örnekleme. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3(3), 20 -28.
- Koç, C. ve Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: günlükler. *Eğitim ve Bilim*, 37(164).
- Mazer, J., Murphy, R., ve Simonds, C. (2007). I'll see you on 'Facebook': The effects of computer-mediated teacher self-disclosure on student motivation, affective learning, and classroom climate. *Communication Education*, 56 (1), 1-17.
- Mazman, S.G. (2009). *Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB (1998). *Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html> adresinden 10 Nisan 2015 tarihinde edinilmiştir.
- Öztürk, M. ve Akgün, Ö.E. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve bu sitelerin eğitimlerinde kullanılması ile ilgili görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 49-67.
- Öztürk, M.F. ve Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.

- Paker, T. (2008). Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1).
- Sarsar, F., Başbay, M. ve Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 418-431.
- Sarsar, F., ve Harmon, S. (2011). Facebook as an online learning environment: perceptions of undergraduate students. *Proceedings in Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* içinde (s.715-720), Nashville-TN: ABD.
- Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken, İ. C., ve Bilici, A. (2013). *Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: bir MYO deneyimi*. Akademik Bilişim Konferansı, Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (6. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yeşil, R. ve Çalışkan, N. (2006). Okul deneyimi I dersinden öğrencilerin beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeyi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-72.
- Yiğit, N (2013). Öğretmenlik uygulaması sürecinde google plus deneyimi: fizik öğretmen adayları ile bir farkındalık çalışması. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 2(3), 15-23.
- Yiğit, N. ve Alev, N. (2007). Okul deneyimi dersinde özel danışmanlık hizmetlerinin mesleki gelişime katkısının incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 1(1).

SUMMARY

This study aimed to determine the contribution of the social network use in the guidance process implemented within the context of school practicum course via pre-service teachers. Answers for the following research questions were pursued:

- What are the conveniences that social media use provides?
- What are the difficulties that social media use results in?
- What are your views on social media use in the future School Practicum?

The present study was designed with phenomenology approach. In this context, the participants of the study were six pre-service teachers that attend school practicum course in 2014 – 2015 academic year at Anadolu University, Faculty of Education, Department of Computer and Instruction Technologies Teaching. Counseling services were conducted on Facebook within the process of school practicum course. In the school practicum process, students shared their material, practice instruction plans, and post-practice experiences weekly on Facebook. The instructor conducting the counseling process asked questions about the activity subject for the week, enabling the students to reflect their work in detail. On the shared material, in-group discussions were conducted. The views of the participants on social media use in the counseling process within the school practicum course were then gathered through semi-structured interviews conducted with each pre-service teacher after the process was completed. The collected data was analyzed using content analysis method.

Researchers contributed to the process as participants and played a direct role in the process. It was considered that the contribution by the researchers to both the implementation of the process and the data collection might have had an effect on the data. However, the study assumes that these effects were the same on every participant. Since the present study was conducted within a context of a course, researchers had the responsibility of grading the students in addition to data collection. It was considered that this could affect the views of the students, thus the interviews were conducted after the grading was completed.

The views of pre-service teachers on the conveniences provided by social media use in the counseling process within the school practicum course were grouped under 8 themes. These were ease of access, writing language, interaction, material sharing, buying time, self-assessment, cost, and habits.

Study findings demonstrated that Facebook use during the school experience counseling process provided interaction possibilities for pre-service teachers with instructors and their peers alike. All pre-service teachers stated that they were able to get feedback from practice instructors, they could stay in contact all the time with the instructors, which as a result increased the interaction between them and the instructors. All pre-service teachers also stated that not only their interaction with the practice instructors increased on the social media, but their

interaction with their peers increased as well. It was observed that in addition to improving interaction, social media use also facilitated sharing material. Pre-service teachers stated that they had difficulties in providing their material in report form previously, however they were able to share their material in all forms easily using social media.

It has been observed that in previous reporting processes within the context of school experience feedbacks were not provided in a timely manner and whenever necessary. Students used to submit the weekly report to the instructor. Feedbacks were provided at a later time for the student, even sometimes none was delivered, hence failing to fulfill the purpose. In Facebook environment, it was observed that the required feedbacks were provided after the students shared their course plans and experiences before the next application started. Group discussions were conducted on the material that students shared in Facebook. Thus, it was concluded that Facebook use was effective in the dimensions of explaining the experiences in detail and in self-assessment of the pre-service teachers.

Findings showed that pre-service teachers were able to write their experiences with comfort in the Facebook environment, and could express themselves better. Pre-service teachers stated that it was difficult for them to prepare a report in academic language, however they did not experience this difficulty in social media. It was observed that using academic writing language in these media was easier for the pre-service teachers. Within the context of this study, Facebook environment provided a medium where pre-service teachers could share their school experiences in a chat-form and could express their experiences better. It was deduced that it would be more efficient to instruct these students in an environment that they were used to.

It was observed that in addition to above-mentioned conveniences, Facebook use in instruction practice counseling process provided facilities in access dimension as well. Pre-service teachers stated that it was easy to access the Facebook environment, they could access it using their smart phones whenever they wanted, thus they could share their school experiences more easily. In the same time, pre-service teachers stated that social media use saved time as well. It could therefore be argued that social media use shortened the processes related to the expression of their experiences by pre-service teachers.

In the study, certain suggestions were made on the improvement and progress of Facebook use in school experience course by the pre-service teachers, however no negative views were expressed. Pre-service teachers proposed to record the instructions they conducted in school practicum course on video and share and discuss about these videos on Facebook. Another suggestion was to include the practice instructor in the processes of reporting and material sharing in the Facebook environment.

Based on the results of the study, it could be observed that school experience course conducted on social media contributed positively to the occupational development of pre-service teachers. It was also observed that pre-service teachers were eager and ready to utilize social networks in school experience course as well as other courses. It was considered that future studies should focus on increasing the number of good practices that integrate education with social media tools. Use of social media in courses such as school experience that includes an interactive counseling process and conducting studies to resolve the problems encountered in the process are recommended.